

QUADERN D'ESTIU

LLENGUA I LITERATURA CATALANA

NOM I COGNOMS:

1r ESO

INS LA PINEDA

1. Separa en síl·labes les paraules següents:

a ungüent

b atzucac

c habitació

d presència

e cristal·lí

f pròxim

g històric

h rapinya

i vagància

Ara, consulta les normes d'accentuació i explica per què porten accent o per què no en porten les paraules anteriors:

a

b

c

d

e

f

g

2. Llegeix aquest fragment d'una novel·la de Jordi Sierra i Fabra, *Radiografia de noia amb tatuatge*.

La pausa va ser molt breu. Els ulls de la Carla es van estavellar en els del cambrer. Els d'en Ferran van naufragar en els d'ella. Una barca a la deriva, sense timó, sota la calma d'unes aigües tempestuoses.

—Et volia fer unes preguntes.

—A mi?

—Sisplau...

—No sé pas què et puc dir jo.

—Què recordes d'aquella nit?

—Res, què vols que recordi? El bar era ple de gom a gom, amb gent dreta pertot arreu. Prou feina tenia jo anant d'un costat a l'altre.

—T'hi vas fixar, en ells?

—Dona, això sí.

—Els coneixies?

—De vista. Sobretot en Gust. A ell, sí. —I les noies?

—La Laia i la Montse? També. Havien vingut unes quantes vegades.

—Parlaves amb elles?

—Bé... eren de les que no passen desapercebudes. Sobretot la Laia. —D'aquelles que fan tronar i ploure.

Ara, inventa't i escriu la continuació d'aquest diàleg entre la Carla i en Ferran. Per a fer-ho, segueix les pautes següents:

- Pensa un motiu pel qual la Carla interroga en Ferran, és a dir, pensa quina informació en vol arribar a obtenir.

- Tria el to que vols que tingui la conversa: amable, tranquil, punyent...
- Escribe el diàleg. Intercala intervencions del narrador en el diàleg.

3. Torna a escriure aquests titulars de diari afegint-hi les dièresis i els accents que calgui:

a Atemptat contra l'ambaixada egípcia a Suïssa

a

b Queda deslluït l'espectacle estrenat al teatre municipal

b

c Es descarta la hipòtesi del suïcidi de sis joves a Premià de Dalt

c

d Jutjaran uns veïns d'Asco acusats d'haver atracat una gasolinera

d

e Jutgen un home que va arruïnar la seva família

e

f Va atropellar un vianant quan circulava amb l'automòbil a 120 quilòmetres per hora

f

g Detecten altes dosis de cocaïna en la sang del guanyador de la cursa

g

h Brussel·les avala el procés de pau al País Basc

h

i El raïm s'apujarà deu cèntims per quilo aquest any

i

j El jugador català de bàsquet Raul López s'ha recuperat de la lesió

j

COMPRENSIÓ LECTORA

4. Llegeix aquest text i busca en el diccionari les paraules que no entenguis:

Mallorca. Portocolom

Que què hi faig, al port de Felanitx en plena tardor? Doncs he anat a Mallorca per feina i al port per plaer, i ara us escric aquesta postal per fer-vos denteta perquè, quan hi he arribat el port estava meravellós, amb una pau que mai no hi he vist als estius. La tarda queia amb placidesa, el mar, el quasi llac del port, era una bassa d'oli, com se sol dir, el sol ponent el tenia de color de rosa i els llaguts s'hi balancejaven com en càmera lenta. Fa estrany d'anar a un lloc que només has vist en ple estiu, amb el sol caient a plom sobre els carrers i els teulats, sobre el mar, amb els velers i els llaguts movent-s'hi d'aquí d'allà i el soroll dels motors i la gent a les terrasses dels bars a sa Duana, i a la part de sa Capella plena i es Rivetó amb tot de cotxes aparcats, i trobar-lo buit i callat, com en un somni. Però saps que no és un somni perquè el mar, la mà, com diuen els mallorquins, fa fins i tot més olor de l'habitual, aquella olor

inconfusible de salaborr i quitrà i una mica d'esquer corromput i alga podrida, tan reconfortant i que fa tanta companyia perquè et ve des del fons de tot de la memòria olfactiva —segurament la més punyent i evocadora— amb les seves bases a la més inicial i iniciàtica infantesa.

Camins laberíntics emmarcats amb murets de pedra seca

Hi hem vingut amb en Biel, és clar, i una amiga seva, na Maria Magdalena, des de Ciutat, i ja en acostar-nos a Felanitx, quan ja vèiem la torre quadrada i daurada de Sant Salvador, poderós dalt de la seva muntanya, hem tombat a la dreta i ens hem ficat per camins laberíntics, emmarcats alguns amb murets de pedra seca, altres només amb ullastres o alzines. Camps, ara en espera, garrofers, figueres amb alguna resta de la passada esplendor sucosa, unes palmeres datileres que maduren lentament els seus raïms de color

d'ambre. Uns xais aquí, uns allà, lents, pasturadors, buscant amb el morro, entre l'herba, el brot més verd i sàpid. Calma idíl·lica en un paisatge clàssic, imatges i sons i olors que són els mateixos de dos mil anys enrere. Mallorca té això, que hi pots trobar encara racons sostrets al temps, la meravella d'unes zones sense història. Després de la sequedat d'aquest territori sota mateix de Sant Salvador —camps i garriga i alguns fora vila escampats—, arribar al port, Portocolom, és, malgrat la tranquil·litat que s'hi respira, un retorn a la vida contemporània. I ara estic disposat a fer-vos més denteta encara perquè na Maria Magdalena —consumada marinera— ens va convidar a la seva barca i ens va dur a rebre la fosca des de la bocana, s'Arenal enllà, sota mateix de la inconfusible columna amb pell de zebra de la torre del far.

NARCÍS COMADIRA, *Descobrir Catalunya*, núm. 104
(desembre 2006).

5. Resol aquestes qüestions sobre el text anterior:

- a Què és Portocolom?
- b Per què ha anat a Mallorca, el narrador?
- c Qui l'ha acompanyat a Portocolom?
- d Què significa l'expressió "fer denteta"? En quines ocasions el narrador diu que ens en vol fer?
- e Per què Mallorca té, segons l'autor, un paisatge clàssic i sembla que no hi hagi passat el temps?
- f Com anomenen el mar els mallorquins?
- g Què tenen al costat dels camins per on passen?
- h El port, a la tardor, en què és diferent, respecte de l'estiu, segons el narrador?

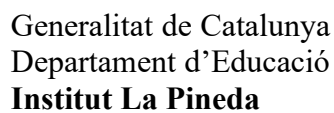
6. Imagina que el narrador del text anterior vol tornar a Ciutat pel mateix camí que l'ha dut a Portocolom. Ordena els llocs i els elements del paisatge que trobarà a la tornada escrivint en cada casella el nombre corresponent:

☐ alzines i ullastres	☐ garrofers i figueres	☐ xais
☐ camps	☐ Sant Salvador	☐ palmeres datileres
☐ Ciutat	☐ murets de pedra	☐ Portocolom
☐ Felanitx	seca	

7. Relaciona:

- entre
- entra
- acte
- acta
- espacial
- especial
- assumpte
- Assumpta
- lliurement
- lliurament

- Tercera persona del singular del verb *entrar*.
- *prep* En l'espai que separa dues persones o coses.
- Qualsevol fet realitzat per una persona.
- Document formal que explica exactament qui ha parlat i què s'ha decidit en una assemblea, un congrés o una altra reunió.
- Relatiu o pertanyent a l'espai.
- Que és diferent dels altres, que no és comú ni corrent. Que està preparat expressament per a una cosa en concret, que només es fa servir en algunes situacions.
- Nom propi femení.
- Matèria de què es tracta.
- D'una manera lliure, amb llibertat.
- Acció de lliurar.

entre / entra

acte / acta

espacial / especial

assumpte / Assumpta

9. Inventa't i escriu un conte i, quan acabis, indica'n el principi, el nus i el desenllaç:

10. Busca en el conte que has escrit paraules que et serveixin d'exemple de les normes de la **b i de la **v** que has estudiat en aquesta unitat. Si en el teu conte no hi trobes paraules que et serveixin d'exemple d'aquestes normes, proposa'n altres.**

- S'escriu *b* davant _____. Exemples:
- S'escriu *b* darrere _____. Exemples:
- S'escriu *b* quan en paraules de la mateixa família hi ha alternança amb una _____.

Exemples:

- S'escriu *v* darrere _____. Exemples:
- S'escriu *v* en les terminacions de _____. Exemples:
- S'escriu *v* quan en paraules de la mateixa família hi ha alternança amb una _____.

Exemples:

11. Escriu frases en què quedi clar el significat de cada paraula d'aquestes parelles:

quan / quant

benà / vena

sord / sort

beu / veu

RECORDA! ;)

QUÈ ÉS EL SUBJECTE?

- El subjecte és la persona o la cosa a la qual s'assigna l'acció del verb, és a dir, ens explica qui o què duu a terme l'acció. Per exemple, a la frase “La Sofia menja”, el subjecte és “La Sofia”.

QUÈ ÉS UN PREDICAT?

- El predicat, per contra, explica l'acció que fa el subjecte. Per tant, a l'exemple anterior, el predicat, l'acció que fa la Sofia, és “menja”. El predicat està format per un nucli (un verb) i pot anar acompanyat de complements. Per exemple, si la Sofia que ja coneixes “menja castanyes vora el foc”, tot aquest fragment compon el predicat.

12. Identifica el subjecte d'aquestes oracions i analitza'n l'estructura, com en l'exemple:

El gos de la Marta s'ha perdut.

det. article + substantiu + preposició + det. article + substantiu

sintagma nominal (SN)

SUBJECTE

a La Joana i la Bet vindran demà.

d Ens va obrir la porta la Susanna.

b Ells fan volar estels a la platja.

e Les croquetes de pernil són crues.

c L'ascensor no funciona.

f Aquella senyora s'ha fet mal.

13. Completa cada una de les oracions següents amb l'article i el nom adequats:

El terra / La terra

_____ de la cuina és de rajoles blaves.

_____ d'aquesta planta està molt seca.

el pols / la pols

Després de córrer, _____ m'anava molt ràpid.

Has de treure _____ perquè es veu tot molt brut.

la paleta / el paleta

Ha vingut _____ a arreglar el forat de la paret.

Posa més groc a _____; et farà falta per a pintar els camps de blat.

el llum / la llum

Apaga _____ quan te'n vagis a dormir.

Em fascina _____ d'aquest racó de món quan vespreja.

14. Relaciona cada un dels adjectius dels sintagmes nominals de la columna de l'esquerra amb el sintagma preposicional equivalent:

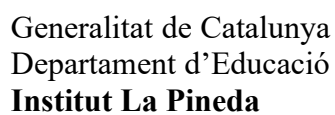

peça metàl·lica •	• amb oli
dilluns hivernal •	• d'hivern
sopa insípida •	• amb flors
arbre florit •	• d'estiu
esport aquàtic •	• del municipi
vacances estiuenques •	• de mina
biblioteca municipal •	• de metall
vida rural •	• d'aigua
aigua mineral •	• sense sabor
terra oliós •	• del camp

15. Reflexiona i prepara un text argumentatiu sobre el tema que vulguis:

- Idea que vull defensar:
- Idees sobre el tema amb les quals no estic d'acord i que vull rebatre:
- Arguments que aportaré per a defensar la meva opinió:

Ara, escriu el text:

DEURES D'ESTIU
1r d'ESO
Llengua catalana i literatura

[illegible]

16. Completa la taula següent. Fixa't en l'exemple:

FORMA SIMPLE	NOM DEL TEMPS SIMPLE	FORMA COMPOSTA	NOM DEL TEMPS COMPOST
proposeu	present d'indicatiu	hem proposat	perfet d'indicatiu
comunicàreu			
vaig suposar			
amagaven			
callà			
buscareu			
van sortir			
tornaries			
anés			

17. Relaciona aquests versos amb el nom de la figura retòrica que hi ha en cada un:

"Al lluny se veia un gran mantell de boira" JOAN MARAGALL, <i>La mar estava alegre</i>	polisíndeton	"Sola, malalta, esparracada, muda" PERE QUART, <i>Catalunya</i>
"sostre de presons esdevinguda" PERE QUART, <i>Catalunya</i>	asíndeton	"tot era brill i crit i flor d'escuma" JOAN MARAGALL, <i>La mar estava alegre</i>
"les barques hi brincaven com cabretes" JOAN MARAGALL, <i>La mar estava alegre</i>	metàfora	"Als cabells, blancor de neu" SALVADOR ESPRIU, <i>La princesa del lang-Tsé</i>
"Sola, sola prop del lang, mor de tristesa" SALVADOR ESPRIU, <i>La princesa del lang-Tsé</i>	comparació	"prop la mar inquieta aquietadora" JOAN MARAGALL, <i>La mar estava alegre</i>
	epítet	"floreix immòbil la pomera blanca" SALVADOR ESPRIU, <i>La princesa del lang-Tsé</i>
	hipèrbaton	
	hipèrbole	
	al·literació	

18. Escriu una frase en què quedi ben clar el significat de cada una de les locucions adverbials següents. Si tens dubtes, consulta el diccionari:

- a collibè:
- de bocaterrosa:
- de cap a peus:
- de gairell:
- pel cap baix:

19. Indica amb una X si els mots destacats de les oracions següents són determinants o adverbis. En cas que siguin determinants, escriu també el substantiu que determinen:

	DETERMINANT	SUBSTANTIU	ADVERBI
No queda gens de pa.			
Ha plogut molt .			
Fa molt de temps que no et veig.			
No tinc gaire calor.			
Corres molt .			
Menges poc formatge.			
Tot això que li expliques no li interessa gaire .			
Aquest llibre que em vas recomanar no m'agrada gens .			

20. Busca les expressions següents en un diccionari de frases fetes i relaciona-les amb el seu significat:

fer l'orni •	• Estar molt enfeinat o atabalat, anar malament.
anar de corcoll •	• Defallir, perdre les forces.
fer la viu-viu •	• No poder respirar com a resultat d'un esforç o una emoció forta.
tocar el dos •	• Subsistir, anar vivint.
fer figa •	• Tenir habilitat i pràctica en alguna cosa.
en un tres i no res •	• Fer el desentès.
perdre l'esma •	• Perdre la facultat de l'orientació, de saber per on es va o què es fa.
perdre l'alè •	• Prendre-s'ho tot amb molta calma, no preocupar-se per res.
tenir la mà trencada •	• Anar-se'n.
no posar-se pedres al fetge •	• Molt de pressa, en un moment.

Ara, escriu frases en què quedin ben clars els significats de les expressions anteriors: